

## Regelbunden tillsyn i Klockarskolan, Lund skola och Nordanö skola

Klockarskolan: Förskoleklass, årskurs 1-6

Lund skola: årskurs 3-6

Nordanö skola: Förskoleklass, årskurs 1-2

### Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Avesta kommun och besökt Klockarskolan, Lund skola och Nordanö skola den 5-6 mars 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn/>).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen, senast den 2 oktober 2009. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapporering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Klockarskolan, Lund skola och Nordanö skola, dels den information som samlats in under besöket. I skolorna intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

### Beskrivning av skolorna

**Tabell 1:** Antal elever på Klockarskolan, Lund skola och Nordanö skola

| Klockarskolan, Lund skola och Nordanö skola | Antal elever |
|---------------------------------------------|--------------|
| Förskoleklass                               | 34/0/17      |
| Grundskola                                  | 114/61/25    |

Källa: Skolornas egna uppgifter mars 2009

Klockarskolan, Lund skola och Nordanö skola hör till södra skolområdet. Skolorna leds av en rektor som tillträdde år 2007. Studieledarna vid respektive skola ingår i ledningsgruppen. Vid Lund skola och Nordanö skola finns en lokal styrelse med föräldramajoritet.

Personalen i Klockarskolan arbetar i tre arbetslag. Vid skolan finns förskoleklass och årskurs 1-6. Lund skola har ett arbetslag för årskurs 3-6. Nordanö skola som arbetar i ett arbetslag har förskoleklass och årskurs 1-2. Lund skola och Nordanö skola har profilen utomhuspedagogik/friluftsliv.

Eleverna vid Nordanö skola går oftast vidare till Lund skola. Skolorna ligger på relativt långt avstånd från varandra. Slöjdundervisningen för eleverna vid Lund skola sker vid Karlbo skola och för eleverna vid Klockarskolan vid Skogsbo skola. Undervisningen i idrott och hälsa för eleverna vid Lund skola sker vid en närliggande folkhögskola och för de äldre eleverna vid Klockarskolan vid Skogsbo skola.

I anslutning till Klockarskolan och Nordanö skola finns även fritidshemsverksamhet. Kommunens ansvarstagande för dessa verksamheter beskrivs i separata verksamhetsrapporter.

## Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

# Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

## 1.1 Kunskapsresultat

**Tabell 2:** Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

|                                                                                      |                        | 2007          |       | 2008          |       |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------|-------|---------------|-------|
|                                                                                      |                        | Klockarskolan | Riket | Klockarskolan | Riket |
| Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven | Engelska               | 89            | 85    | 86            | 87    |
|                                                                                      | Matematik              | 68            | 72    | 72            | 73    |
|                                                                                      | Svenska                | 79            | 71    | 52            | 72    |
|                                                                                      | Svenska som andraspråk | .             | 56    | .             | 61    |

**Tabell 3:** Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

|                                                                                      |                        | 2007       |       | 2008       |       |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------|-------|------------|-------|
|                                                                                      |                        | Lund skola | Riket | Lund skola | Riket |
| Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven | Engelska               | 83         | 85    | 100        | 87    |
|                                                                                      | Matematik              | 92         | 72    | 100        | 73    |
|                                                                                      | Svenska                | 83         | 71    | 100        | 72    |
|                                                                                      | Svenska som andraspråk | .          | 56    | .          | 61    |

Källa: Uppgifter från skolan, hösten 2008. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 3 för 2006 och delprov 4 för 2007 exkluderade på grund av stora bortfall.

. = Uppgift saknas

#### **Kommentar och bedömning:**

Skolorna kan inte på en övergripande nivå redovisa kunskapsresultaten i förhållande till kursplanernas mål för årskurs 5 i samtliga ämnen. Detta bedöms under avsnitt 3.4.1.

Enligt tabell 2 uppnådde 52 procent målen i svenska i de nationella ämnesproven i årskurs 5 på Klockarskolan. Motsvarande resultat i matematik är 76 procent och i engelska 86 procent. Trots exempel på vidtagna åtgärder såsom att lärarna har ändrat undervisningsformer och att eleverna erhållit extra stöd hos skolans specialpedagog bedömer Skolinspektionen att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för bättre kunskapsresultat.

Resultaten för Lunds skola enligt tabell 3 är att samtliga elever nått kravnivån på ämnesproven i svenska, engelska och matematik. Skolinspektionen bedömer att resultaten från ämnesproven är goda men att bedömning i samtliga ämnen inte kan göras då resultat saknas.

4 (12)

## 1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

### Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

## 1.3 Bedömning

### Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

## 1.4 Genomförande av utbildningen

### Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

6 (12)

## 1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

### Bedömningspunkter

**1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

#### Motivering

Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid Lund skola upprättas åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framkommer dock att skolans uppföljning och utvärdering av vidtagna åtgärder behöver bli tydligare.

Skolinspektionen bedömer därför att uppföljning och utvärdering av de insatser som anges i åtgärdsprogrammen behöver utvecklas.

## 2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

### 2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

#### Bedömningspunkter

##### 2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

##### 2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

##### 2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

#### Motivering

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Efter den 1 januari finns bestämmelserna i två lagar dels i 14 a kap. skollagen angående kränkande behandling, dels i den nya diskrimineringslagen (2008:567) angående diskriminering. Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsyn av diskrimineringslagen. Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en årlig plan mot kränkande behandling. Denna plan ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska också innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder man avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Det finns inget som hindrar att verksamheten respektive skolan för samman den årliga planen mot kränkande

behandling med den likabehandlingsplan, som ska upprättas enligt diskrimineringslagen, till ett dokument. Barn och elever vid den verksamhet för vilken planen gäller ska enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling medverka vid upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen mot kränkande behandling enligt skollagen. Se vidare Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7).

Vid tillsynen presenterades en gemensam likabehandlingsplan för de tre skolorna. I planen framgår inte vilka specifika åtgärder skolorna avser att vidta under året utifrån en aktuell kartläggning av verksamheternas behov. Vidare framgår inte att föräldrarna kontaktas och informeras snarast vid kränkande behandling. Arbetet pågår med att ta fram en plan för Lund skola och Nordanö skola.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att upprätta likabehandlingsplaner för respektive skola som fullt ut svarar mot författningarnas krav.

I arbetet framöver måste, enligt ovan, beaktas att lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller i stället 14 a kap. skollagen (1985:110, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). Detta innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan för samman de planer som ska upprättas till ett dokument.

### 3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

#### 3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

##### Bedömningspunkter

##### 3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

##### Motivering

I bilaga 3 till skollagen finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan). I denna bilaga anges utbildningens omfattning i grundskolan för ämnen och ämnesgrupper. Enligt 1 kap. 2 § grundskoleförordningen ska

undervisningen planeras av lärare och elever tillsammans och genomförs under lärares ledning. I de nationella kursplanerna finns mål att uppnå för eleverna i årskurs 5 och 9.

För eleverna vid Lund skola anordnas undervisning i hem- och konsumentkunskap först i årskurs 6. Eleverna vid Klockarskolan får undervisning i hem- och konsumentkunskap i form av hemuppgifter.

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte ges undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap på sådant sätt att de ges möjlighet att nå de nationella målen i ämnet i årskurs 5 och detta behöver åtgärdas.

**3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

## 3.2 Personalens utbildning

### Bedömningspunkter

**3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

**3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

## 3.3 Rektors ansvar

### Bedömningspunkter

**3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

#### Motivering

Enligt 2 kap 2 § skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med den dagliga verksamheten i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, avsnitt 2.8 *Rektors ansvar*, framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal på skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

I tillsynen framkommer att rektorn inte i tillräcklig utsträckning är förtrogen med den dagliga verksamheten vid skolorna. Exempel på detta är att rektorn inte besöker skolorna och dess verksamheter i tillräcklig utsträckning. Rektorn uppger efter faktagranskningen att hon besöker skolorna spontant och på inplanerade tider samt skaffar sig kunskaper om den dagliga verksamheten även på andra sätt. Vid tillsynen framkommer vidare att det pedagogiska ledarskapet behöver utvecklas. Enligt samstämmiga uppgifter från den intervjuade personalen vid de tre skolorna saknar de en tydlig pedagogisk ledning. De menar att det till stor del är upp till varje lärare och arbetslag att utveckla den pedagogiska verksamheten. Rektorn anser å sin sida att hon inte har fått tillräckliga förutsätt-

ningar för att utöva rektorsrollen i enlighet med författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att rektorn i högre grad behöver hålla sig förtrogen med den dagliga verksamheten och att det pedagogiska ledarskapet behöver utvecklas och prioriteras så att skolorna i högre grad kan nå de nationella målen.

### 3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

### 3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
| X                                                   |                 |

## 3.4 Kvalitetsarbete

### Bedömningspunkter

#### 3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra målnuppfyllelsen.

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

#### Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m, Lpo 94, avsnitt 1 *Skolans värdegrund och uppdrag*, framgår följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, avsnitt 2.8 *Rektors ansvar*, att rektorn ansvarar för att skolan resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till mål i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

I tillsynen framkommer att det på övergripande skolnivå saknas uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 i samtliga ämnen.

12 (12)

Skolinspektionen bedömer att skolan bör vidta åtgärder för att följa upp elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5.

**3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.**

| Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------------------------------------|-----------------|
|                                                     | X               |

**Motivering**

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan förskola eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18).

Skolinspektionen har tagit del av två kvalitetsredovisningar för 2007/2008, en för Klockarskolan samt en gemensam för Lund skola och Nordanö skola. Båda redovisningarna innehåller beskrivningar av i vilken mån skolorna har uppnått resultat i förhållande till några nationella mål, analys och bedömningar av måluppfyllelsen samt åtgärder som behöver vidtas för bättre måluppfyllelse. Det saknas dock utvärdering av centrala nationella målområden som exempelvis elevernas ansvar och inflytande. Likaså saknas en redovisning av skolans uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer därmed att kvalitetsredovisningarna inte tillfullo uppfyller de krav som förordningen ställer. Vidare ska det upprättas en kvalitetsredovisning för varje skola.

Stockholm 2009-06-02

Anna Kjellberg

Ann-Christin Hartman